

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA., RUGSĖJO (SEPTEMBER) 2 D. 1909 M.

No. 7.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21st, 1906, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879

IŠ SVĖTUR.

Holandija.

Katalikai Holandijoje—nors politiškai stovi aukštai—tečiau ne tik nesididina, bet tiesiog mažinasi. Jeigu būtų užsilikęs toks pats procentas tarp katalikų ir protestonų, koks buvo 1839 m., tai šįmet katalikų Holandijoje būtų 220,000 daugiau, ne kaip išties yra. Dėlko katalikai mažinasi?—Ant to atsako dienraštis „Tijd“. Viena vietos, kur gyvena katalikai, yra daug bėdinesnės, ir nuosekliai tenai miršta daugiaavaikų. Antra, valdžia duoda protestonams geresnes vietas savo tarnyboje. Šitie valdininkai, jei esti paskirti į katalikų provinciją, platina maišytas jungtuves. Taip-pat dvarponiai tose provincijose yra tankiai protestonai ir nuomoja savo žemę protestonams. Rezultate katalikai yra stumiami iš gimtinės šalies ir turi paskęsti protestantizmo vilnyse.

Rusija ir Juodkalnis.

Rusijos laivas „Peterburg“ atvežė į uostą Antivari daug ginklų ir amunicijos, kaip dovana Rusijos Juodkalniui. Ta dovana būtų buvusi išduota dar praeitą žiemą, bet Autrijos laivynas nedavė tatau padaryti.

Ispanija.

Mažai žinių tepareina iš Melillos. Ten susispietę 58 laikraščių korespondentai, bet jiems mažai ką teledžia pranešinėti, kas darosi karėje su maurais. Žinoma tik tai, kad manrai gauna daug pagalbos nuo tolesnių giminių. Dideli laivai negali priplaukti arti Melillos, o šėip jau laivalių mažai tėra. Ispanų kareiviai negali gauti vandens ir kenčia dideles kankynes.

Iš Lisbonos ateina žinia, kad eina didelė kova tarp abiejų pusių Riffa pakrašėiu. Ką tik atėjusi naujoji Ispanijos artilerija padarusi daug nuoskandų maurams. Jų tape užmušta 1000 maurų į tris dienas. Ispanai palydėję 350. Maurų pabėgėlis, atėjęs pas ispanus, pasakojęs, buk imtinius ispanus maurai baisiai kankina: jiems nukertą kojas, rankas ir tt., paskui negyvus kunus metą į duobę ant Jurgio kalno (Mt. George).

Negeriausia, kad vandnes nėra. Oficiariai perkasi mineralinių vandenių, bet šėip jau kareiviai turi gerti net iš pasmirdusių tvenkinių, per tatauatsiradę daug ligų.

Bet Madrido žinios tvirtina, luk ispanų burys apėmęs miestelį Elarbor, kur pilna šaltinių, ir būk ispanai dabar turį į valias vardens.

Filipinams gali pasisekti vaisba su Amerika.

Sulyg naujosios tarifos, visos prekės iš Filipinų bus įleidžiamos į Ameriką be jokio munito, jei tik bus atvežamos tiesiok nuo salų. Ligšiol Filipinų pirkliai siųsdavo savo prekes į Hong Kong arba į Šanchai, o tik iš tenai į San Francisco arba Seattle. Sulyg finansų ministerijos nusprendimo už visas prekes, tokiu keliu atvežtas, reikią mokėti pilną munitą. Šito įstatymo pasekme busiant įvedimas tiesiosios linijos iš Manillos į Romiojo okeano pakraščius Jungtinių Valstijų.

Neramumas Meksikoje.

Meksikos šiaurvakaruose žmonės nerimsta. Valdžia prisibijo revoliucijos. Sako prezidentas Diaz vargiai galėsias pasimatyti su prezidentu Taftu. Mat buvo surengta teip, kad spalio mėnesyje prezidentas Diaz atsilankys pas Taftą mieste El Paso, Tex., o ant rytojaus Taftas persikels per upę Rio Grande ir atlankys Diazą miesteliuje Ciudad Juarez. Tokiu budu du valdovu dviejų didžiasijų šiaurės Amerikos republikų sueis į kruvą. Bet dabar grėsia pavojus, ad to nebus. Eina apie vice prezidentą. Generolas Bernardo Reyes yra kandidatu tų žmonių, ką yra priešingi išrinkimui iš naujo dabartinio vice-prezidento Corall'o (už jį stoja prezidentas Diaz). Rugpiučio 19 d. Rejes pasitraukė iš Monterey į Galeaną, kuri yra kalnuose. Nespėjo jį atvykti į Galeaną, kaip ten atsirado generolas Trevino su savo kareiviais. Reyes iš Galeanos nuvyko ant netolimos farmos, bet generolas Trevino tuojau jį apšautė su savo kareiviais. Trevino yra Diazo draugas ir bando užbėgti už akių maištui, kurį regimai ketina pakelti „reyjstai“ prieš dabartinį Meksikos prezidentą. Trevino turi dabar po savim 9000 kareivių, kuriuos yra išdalinęs po strategiškus punktus teip, kad „reyjstai“ vargiai galės padaryti pasekmingą revoliuciją. Bet neromybė vis yra....

Guatemala.

Ateina žinia, kad Nau Yorko bankininkai George W. Young & Co. apsiėmė sutvarkyti Guatemalos finansus. Jie atmokės visas Guatemalos skolas (12 milijonų dolerių) ir pastatys finansų pamatus ant aukso valiutos.

KETURIOLIKTOJI NEDELIA PO SEKMYNIŲ.

Lekcija. Gal. V, 16—24. —Broliai: sakau jums: dvasia vaiksčiokite, o kuno pageidimų nepildysite. Nes kunas geidžia prieš dvasią, o dvasia prieš kuną. Nes tie daiktai taro savęs prieštarauja: idant ne ką tikrai norite, tai darytumite. O jei dvasia esate valdomi, neesate po įstatymu, o kuno darbai yra regimi, kurie yra: paleistuvystė, nečystata, begėda, pasileidimas, stabų garbinimas, žavėjimai, neprietelystės, barniai, neapykantos, rustybės, vaidai, nesutikimai, atsiskyrimai, pavydėjimai, žmogžudybės, girtybės, apsirijimai, ir tiems lygūs daiktai: apie kurinos apsakau, kaip ir pirmiau apsakiau, jog kurie tokius daiktus daro, Dievo karalystes negaus. O dvasios vaisius yra: meilė, linksmybė, romybė, kantrybė, malonybė, geradėjystė, lengvaširdybė, neveikumas, tykumas, tikėjimas, romumas, nusitūrėjimas, čystata. Prieš tokius nėra įstatymo. O kurie yra Kristaus, savo kuną nukryžiuojo su piktais budais ir pageidimais.

Evangelija. Mat. VI. —Anuomet tarė Jezus savo mokytiniais: Niekas ne gali tarnauti dviem ponam.

Amerikiečiai statys geležinkelį Turkijoje.

Turkų parlamentas suteikė teisę Amerikos kapitalistams išvesti geležinkelį nuo Sivas iki ežerui Van, Azijos Turkijoje. Kapitalistai turėsia 16 mėnesių apžiūrėti projektuojamą kelią, kursai eisias paraleliškai su vokiečių geležinkeliu per Eufrato klonį, ir galesias buti ištiestas Persiją ir net į Indiją.

Nelaimingoji Maroko.

Garsusis Gambetta sykį yra išsitaręs šitokius daug reiškiančius žodžius: „Moroko yra imperijalių vilčių grabas“. Bežiurint į pastaruosius atsitikimus Moroke, rodosi, prancužų valstijos vyras turėjo tiesą. Štai ką rašo Paryžiaus „Matin“:

„Moroko privedė prie pagadinimo skaisčios karjeros Delcasse's, geriausiojo užsieninių dalykų ministeriaus, koksai tikrai tarnavo Trečiajai Respublikai. Vienatinė galybė, nesikišo į Moroko reikalus—Didžioji Britanija — yra vienatinė galybė, kuriai sekėsi diplomatoje pastarą dešimtį metų. Ciecorius Vilius, nepaisydamas — kaip pasirodo — savo kancleriaus prieštaravimo, įsimaišė į ginčius už Moroko. Jisai atsilaikė Tangiere ir laikė nediskretišką kalbą, kuri padarė jo Afrikos politiką juokingą ikišiolei. Italija bandė parodyti savo įtekme Moroko likimuose; pasekmė buvo ta, kad nukentėjo skaudžius pažemimus Abisinijoje. Ispanija pradėjo pulti žemyn nuo tos valandos, kada įstatė savo koją Moroke. Atsitiko tai pirm keturių šimtų metų. Ispanijos galybė ejo žemyn ir žemyn nuo to laiko. Prancužijos kolonijalinė politika žybėjo skaisčiumu ir didybė iki Moroko nebuvo užkabintas. Nuo tos valandos mes (prancu-

Nes arba vieno nekės, o antrą mylės; arba prie vieno stovės, o kitą paniekis: Negalite tarnauti Dievui ir mamoni. Delto sakau jums, nesirupinkite apie jusų dušią, ką valgysite, nei apie jusų kuną, kuo prisidengsite. Argi dušia nėra svarbesnė už valgį ir kunas už rubus? Pažiūrėkite į dangaus paukščius, jog nei sėja nei piauja, nei renka į kluonus. O jusų dangiškasis tėvas maitina juos. Aa-gi jūs ne kurkas svarbesni už juos? Ir kurs jusų susimanęs gali pridurti prie savo augmens vieną mastą? O rubais ko-gi rupinatės? Prisižiūrėkite lauko lelijoms kaip auga: nedirba nei neverpia. O sakau jums, nei Saliamonas visoje savo garbeje nebuvo teip apsirėdęs, kaip viena jų. O jeigu lauko žolę, kuri šiandien yra, o ryto bus įmesta į pečių, Dievas teip papuošia, tai kurkas labiau jus, mažatikius. Tad-gi nesirupinkite, sakydami: Ką valgysime arba ką gersime, arba kuo apsidegsime? Nes šito visko stabiemeldžiai jieško. Nes jusų dangiškasis tėvas žino, jog viso šito jums reikia. Jieškokite tad pirma Dievo karalystės ir jos teisybės, o viskas šitas bus jums pridėtas.

zai) neturime pasisekimo. Konferencija Algeciras, kuri nusprendė Moroko likimą, buvo nelaiminga nuo pat pradžios. Toji konferencija nenusprendė nieko, ir jos nutarimų niekas nepildo. Moroko yra nelemta žemė...“

Toliau tas pats dienraštis nurodo, kad Klemenceau ministerija nupuolė, kuomet debatuose tapo pakeltas Moroko klausimas. Pačiame Moroke, kaip rodosi, valdovams nesiseka. Visi sultonai nėra laimingi.

Rymo „Tribuna“ ir-gi pabraukia Moroko nelemtumą.

„Padavimas skelbia —rašo jina— kad paskutinis atsidusimas mauro, kadą tapo išvarytas iš Europos, buvo prakeikimas apleidžiamai žemei. Diplomatai yra badai prietaringiausi žmonės ir mato prakeikimą visoms viešpatijoms, kurios įsikiša į Moroko reikalus“.

Aplink visą Peterburgą rengiama padaryti geležinkelį, kurs sujungtų visus Peterburgo vakzalus. Kelias eisias miesto pakraščiais, jo pastatymas kaštuosias daugiau 40 mil. rublių. Kad netrukdyt ivažiuojančių keliais, daugelyje vietų busią padaryti tiltai viršui gatvių kelių.

Walter Wellman bandė pasiekti šiaurinį polių su orlaiviu. Jisai išlėkė nuo Spitzbergen'o; vėjas putė jam laimingai pradžioje, bet vėliau persimainė. Paskui atsitiko nelaimė, ir oralaivis susidaužė. Niekas netapo sužeistas. Wellman ketina pasitaisyti oralaivį ir vėl skristi į šiaurę.

IŠ LIETUVOS.

Sauliai. ..Prie vietinės šv. Juozapo darbininkų katalikų draugijos yra įsteigta mokykla. Mokslas išguldomas lietuvių ir rusų kalbose. Perniai metais mokyklą lankė apie 120 vaikų. Mokina du mokytoju. Be to dar vargonininkas pritariant muzikai mokina dainuoti, taipogi mokina vaikučius ir mergaitės rankų darbų. Į moksłą pirmiausia priima vaikus draugijos sąnarių, paskiaus, esant liuosų vietų ir pašalinių. Prie mokyklos yra knygynas, mokytojas duoda vaikams pasiskaityti suprantamų naudingų knygų. Mokslas prasidės 17 rugpjūčio. Taigi, mieli broliai lietuviai, leiskit savo vaikus į mokyklą ir kitus prie to raginkite.

„Vienybė“.

Žagarė (Šiaulių pav). Rugpjūčio mėnesyje Žagareje atidaroma šešių klasių prekybos mokykla. Bus mokinama šių dalykų: tikybos, rusų, vokiečių, prancuzų ir anglų kalbos, buchalterija, komercijos aritmetika, algebra, geometrija, fizika, higijena, istorija, geografija, Rusijos komercijinė geografija, žinios apie vietinio rajono tavarus, komercijinė korespondencija, kaligrafija, piešimas, braižymas ir mergaitės bus mokinamos dar rankų darbo. Norintieji bus mokinami vietinių kalbų latviškos ir lietuviškos, o teipogi muzikos ir giedojimo. Kursas šešių metų. Žydams nėra procentinio apribavimo. Be egzamenų priimami: į antrąją klasią baigusieji pradinę mokyklą, reikia tikta išduoti egzamenas iš vokiškos kalbos, į trečiąją klasią baigusieji dviklasę mokyklą; taip pat turi atlikti egzameną iš vokiškos kalbos.

„Vienybė“.

Jakobštatas (Kuršas). Lietuvių čia yra nedidelis skaičius, kiti iš jų baigia virsti latvius arba lenkus. Mokyklos didesnės šios: Miestinė 4 klasių vyrų, mergaičių 4 klasių, vyrų ir moterų prekybos mokyklos. Lietuvių mokinių rodos du ar trys. Pernai du baigė miestinę mokyklą. Mokslas miestinėje pastatytas neblogai, mokestis 20 rub. m. Prekybos mokykloje ar gerai mokina inspektorius latvis, mokas lietuviškai, labai prielankus lietuviams, mokestis už mokslą įžengiamojoje klasioje 40 rub., kitose 50 rub. Gal lietuviai pasinaudos šiomis žiniomis, nes čia arti Pakuršėje mokyklos didesnės už pradinę nėra.

„Vienybė“.

Virbalis (Suvalkų gub.) Čionai ženkle sumažėjimas keliaujančių į Ameriką. Daugelis atvyko sugražintų iš Amerikos, dėlto kad neturėjo reikalaujamų Amerikoje parodyti 50 rublių. Apskritai sakant nuvažiavimas Amerikon liko labai ap sunkintas. Negana turėti 50 rublių, Amerikos valdininkai kabinasi prie menkiausių niekų ir gražina atgal. Kompanijos, kurios užsiima gašėnimu išėivių į Ameriką, išsiuntinėjo, savo agentams įsakymus tedaryti kontraktus su tais tikta išėiviais,

kurie turi reikalaujamą Amerikoje pinigų sumą. Mat neįleistus į Ameriką keliauninkus kompanija savo kaštu turi vežti atgal.

„Vienybė“.

Gryva (Dinaburko priemiestis). Čia kolera smarkiai siaučia, jau mirė į 30 žmonių, daugiausia mažturčių darbininkų, žalesomis besimaitinusių.

„Vienybė“.

Ekaterinoslavo gub. Bachmuto pavieta kokiose dviejose kaimose nuo neatmenamų laikų yra apsigyvenę katalikai. Nuo tų vietų ligi katalikiškosios bažnyčios mažiausiai 75 viorštai toľumo; per tai tenykščiai katalikai, nevisados galėdami atlikti savo dvasiskus reikalus, susiliejo pamažu su kita tauta ir šiandien tik iš jų pavardžių galima suprasti jų lietuvišką arba lenkišką kilmę.

Jau keletas metų kaip čionykščiai katalikai, tarnaujantieji prie gelžkelio stoties, nusipirko kilnojimą altorių, arnotą ir kitus reikalingus daiktus ir kas met vieną sykį parsikviečia iš Ekaterinoslavo kunigą išklaudyti velykinės išpažinties, vaikams apkrikštyti ir k.

Šv. Mišios laikomos geležkelio stoties skaitykloje. Atvažiavus kunigui, susirenka netikta tarnaujantieji prie gelžkelio stoties, bet visi tenykščiai katalikai.

Keletas mėnesių atgal sumanėme pastatyti mažą bažnytėlę prie stoties Grišino ant kaimiečių žemės. Leidimą gavome, išlaidos yra apskaitytos į 5.000 r. ir išrinktas komitetas rinkti aukoms. Musų kataliku čionai yra tik apie 300 ypatų ir visi neturtingi, bet visgi manome pasiekti tikslą, nes turime viltį, kad broliai, supratę musų padėjimą, neatsisakys duoti pagelbą. Juk mes gyvename kaip tyroje, niekad negirdžiame Dievo žodžio, vaikai musų negali buti išauklėti tikrai lietuviškai. Padėkite, mieli broliai, o mes melsimės prie Dievo už jusų gerus norus. Jus, kurie esate taip laimingi, kad galite kas nedėdienį melsties šv. Bažnyčioj, neužmirškite ir tų, kurie yra nustoję tos laimės!

Ligšiol katalikų bažnyčiai pastatyti sudėjo aukas: vyskupas Cirtautas 25 r., kun. Turauskas 1 r., kun. Žongalavičius 1 r., M. Pržyalgavskas 1 r., J. Pržylgavskas 50 kap., kun. F. Baršys—2 r., P. Mikuličius 1 r. 50 k., kun. Benediktavičius 1 r., N. N. 50 k., kun. Pocevičius—5 rub., P. Mikuličius—1 r. 50 k.

Aukas priima p. Viernickas, virmininkas komiteto bažnyčiai statyti: stotis Grišino Ekaterinoslavo gub.

„Vienybė“.

Jurbarkas, Res. ap. Nepaprastas pas mus koncertas. Rugpjūčio 16 d. milžiniškuose kunigaikščio Vasilčikovo namuose rengiama nepaprastas koncertas—vakaras, kuriame dalyvaus visų arčiausių apylinkių chorai, išviso 160 žmonių. Jį tvarko ves Stasys Šimkus. Vakaras keľiama tam tikslui, kad padarius pirmąjį žingsnį į suvienijimą visos Lietuvos chorų, kaip daro kitos kultūringesnės tautos, kad ir latviai. Malon i žinia. Pagirtinas veikėjas. Anksčiau ar vėliau, turėsime tuo pradėti rū-

pinties. Jau buvo apie tai plačiai kalbama per Šiaulių gegužinę.

Kelmė. Res. ap. Liepos 26 d. buvo puikus vakaras. Vadino „Genovaitę“ choras dainavo, p-lė Čekanauskaitė deklavo ir solo dainavo. Vaidinti pasisekė, ypač p. Vaitiekaityčiai, J. Vaitiekaičiui, J. Laučiui ir žavėtojui. „Genovaitė“ padarė gilų ir malnų įspūdį, publika buvo patenkinta; gaila tik kad sodiečių buvo permaža, o jiems kaip tik labiau būtų tas veikalas pritikęs.

Choras nieko naujo nepadeinavo, kelintą sykį vis tas pačias, lyg tartum nebebūtų kitų gražių lietuvių dainų ar dainininkai nebeišsigalėtų ko daugiau pramokti. Artimas vis naujus dalykus vaidinant, reiktų ir dainas vis naujas dainuoti, ydant pažintų publika gražumus, užžavėtus lietuvių dainose.

Ačiū pp. Bytantui ir Vaitiekaičiams, kurie daugiausia rūpinosi šiuo vakaru.

„Viltis.“

Žagarė. Valstiečių bankas nupirkęs generolo Ilgino Martiniškių dvarą. Dvaro rūmė šiemet įsteigta liudies mokykla su daržininkavimu ir ūkio skyriumi. Prie mokyklos esą palita 7 dešimtinės žemės bandomiesiems laukams. Visa kita dvaro žemė esanti išdalinta devyniolikai rusų-senatikių, surinktų iš įvairių Kauno gub. vietų: nuo Kelmės, Ežerėnų, Krukių. Esančios kelios šeimos tų pačių senatikių, kurie pernai norėjo Sibiran kraustyti, o kuriems gubernatorius neleido... Žagarės bežemiai siuntinėjo prašymus Kaunan žemės banko valdininkams ir Šiaulių žemės tvarkomajai komisijai, prašydami žemės. Jiems atsakyta, kad bankas žemės jiems neturįs.

„Viltis.“

Rokiškis, Ež. apskr. Trijų veikėjų pagarbinimas.

Liepos 25 dieną iš Rokiškio išsikėlė kun. N. Rastusis, kurs čia būdamas tikrai gyveno vietinių žmonių gyvenimu. Iš visų aplinkinių žmonės eidavo pas jį teirauties dėl visokių paaiškinimų ir patarimų. Ar kas teatrą rengia, ar kito ko reikalauja patariams, vis būdavo atsiduria pas kunigą Raštutį, net jam ir pasilsėti nebūdavo laiko.

Bet štai kun. Raštutis išvažiuoja kitur. Na, manau, visos draugijos ar bent parapijonis pasirūpįs ateiti jo išleisti. Neatėjo... Kai kurie miestelio inteligentai tuo laiku buvo užimti išleistuvėmis tardytojo, kurs čia daugiau kaip metus gyveno pasivyliojęs Každailevičiaus jauna bevaikė pačią ir apdovanojo ją dukterimi. Tas tad tardytojas liepos 26 d. išvažiavo Tauragėn, o su juo drauge ir Každailevičiene su dukterimi. Tiems veikėjams rusai ir keli nė rusai inteligentai iškėlė atsisveikinti sudėtine puota ir gėrė jų sveikatą.

Tuo pačiu laiku kitoje vietoje miestelėnai buvo užimti vardadieniu Piepalienės, aludininkės, kuri nemaža yra patarnavusi jiems alumi. Užtat ir miestelėnai pasirūpino jai atsidėkoti, išpuošdami jos patronės (šv. Onos) dienoje aludės duris puikiais vainikais.

Trejopi veikėjai, trejopos ir išleistuvės

D. Uj-Ui.

Kaunas. „Saulės“ veikimas. Biržiuose prašyta leisti įsteigti nedėlinius kursus paaugusiems, mokytojais paduota užtvirtinti p-lė Regina Seniauskytė, p. Ant. Šlapiakas ir kun. P. Rimkevičius. Šatėse prašyta vietoje liudies mokyklos skyriaus leisti įkurti pradinę mokyklą.

Leista „Saulėi“ atidaryti Kurtavėnuose (Šaulių pav.) ir prie Jonišio mokyklos įsteigti nedėlinę mokyklą paaugusiems, mokytoja jau patvirtinta Valavičiūtė.

Krakenava (Pan. pav.). Neseniai čia buvo valsčiaus vyresniųjų sueiga. Valstiečiai buvo kviečiami prisidėti prie valdžios steigiamosios ukės mokyklos užlaikymo. Atvyko ir žemiečių viršininkas. Jisai aiškiai išrodinėjo valstiečiams naudingumą tokios mokyklos, pabrieždamas kad joje bus išguldoma ir lietuvių kalba, galėsią užimti ir lietuviai mokytojai, turintieji tam tikrą agronomijos mokslą, ir patarė valstiečiams paskirti tam tikslui 800 rub iš tų pinigų, kuriauos valdžia sugrąžino valsčiui už dvejų pastarųjų metų krasos laikimą. Valstiečiai vienu balsu atsakė: „Nereik, nereik! mes ir be mokyklų mokame žemę arti“. Taip ir buvo užrašytas nutarimas: butent, valstiečiai griežtai atsisakė prisidėti prie užlaikymo ukės mokyklos. Pinigus, skiriamus mokyklai, valstiečiai pataisymui arklydės, kame žydo-krašininko arkliai stovi, valsčiaus šaltosios ir kitokiems reikalams.

Remigalos valsčius taip-pat atsisakė nuo tokios mokyklos.

Jokios a švietos draugijos pas mus nėra. Musų valstiečius laiko globoje šun-advokačiai ir kitokios rūšies kenksmingi veikėjai. Ne sykį teko matyti, kaip smuklėje baltakepuris (šun-adv.) mostaguodamas ranką „mokina“ valstiečius. O jie jo klauso. Karti teisybė.

Valstietis.

„Vien.“

Kibartai (Suv. gub.) Susitvėrė savišalpos darbininkų draugija, vardu „Aušra“. Tikslas tos draugijos sušelpiti narius senatvėje arba ligoje, nariui numirus duoti 25 rub. palaidojimui jo kuno, o likusius narių mažus našlaičius draugijos priedermė užauginti ir išmokyti, pakolei galės sau duoną užsidirbti.

Pirmininku išrinktas Antanas Špakauskas, padėjėju Sim. Blažys, raštininku Kazys Žaganevičius, jo padėjėju Tam. Salamonėikas, kasierium, Izidorius Gustas, jo pad. Jonas Pietrusevičius, Revizijos nariai Juozas Grumajtis, Jonas Pušas, Vincas Staugaitis.

Jau buvo keli susirinkimai, nutarta: 1) kad pašalpos neduoti iki pirmam gegužio 1910 metų. 2) per laidotuves degtinės neduoti. Mokestis į draugiją 3 rubl. įrašų ir 3 metinio arba kas mėnesį po 25 kap. Jeigu kas norėtų susižinoti su draugija laišku, adresas toks: Stotis Virbalius, A. Špakauskui.

„Vien.“

„Aušros“ draugijos Valdyba.

Kaupai (Vaškų par. Panevėžio pav.) Čia ir aplinkiniuose sodžiuose yra paprotys naktį prieš šv. Joną degti

stebules. Apie vienuoliktą valandą vakaro 23 birželio pradejo rodyties iš visų pusių apielinkej uždegtų stebulių liepsnos. Kiekvienas sodžius atskyrat sau dega stebule. Suskaičiau 10 tokių degančių stebulų. Berniukai ar pusberniai paima seną, nebereikalingą sulūžusio tekinio stebulę, prikiša ją išvažomis, degutu, beržų tošėmis gaze (kerosine) sumirkytomis ir taip pritaisytą sv. Jono naktį 23 birželio užmovę ant ilgos karties ir uždegę iškelia aukštyn. Stebulei degant, muzikantui griežiant, berniukai, pusberniai, išmetę po burnelę atsineštos monopolkės, soka nusitvėrę mergaites atėjusias į stebulę pažiopsoti.

Prie didesniųjų sodžių stebulai degant esti rodomos komedijos. Meškininkas mešką vedžioja, žinoma koki meškiškai aptaisytą pusbernį. Meška mauroja, puola ant žmonių. Visi susirinkusieji juokdamies metas į visas puses, kilsta klegėsis, riksmas, šauksmas. Arba iš krumų išlenda gervė, snapu kalendama guščioja pagal žemę, prieina prie žmonių galvą kraipydamą, tykoja snapu kirsti, ir vėl balsingi juokai. Stebulai sudegus prasideda dainavimas, kurs baigias gerokai jau išaušus. Dienai pasirodžius visi stebulininkai skirstos į visas puses, iš kur kas buvo atvykęs.

Visi mano teiravimaisi, kokiam atminimui šv. Jono naktį stebula deginama esti, bergėdi pasiliko, tiktai vienas latvis juokais priminė, kad šv. Jono naktį reikia budėti, nes priešingai gali linai išgulti.

Kulys praeivis.

„Vien.“

Tauragė (Ras. pav.) 12 d. liepos mėnesio Tauragės valsčiaus kanceliarijoje buvo sueiga apsvartymui Kauno liaudies mokyklų direkcijos užklauso: Ar Tauragės valsčiaus mokykloje reikalingas vaikams lietuvių kalbos mokymas ar ne? Jei reikalingas, tai tegul paskiria valsčius lietuvių kalbos mokytojaus užlaikymui algą. Pirmiausiai lietuviai liuteriai, o paskiaus ir katalikai sušuko: „Nereikia lietuvių kalbos mokslo“!...

Perniai žydai ir ponai įkurė Tauragėje kliubą ir progimnaziją. Kliubas duoda vedėjams gerus nuošimčius —matyti yra kam jį lankyti; ponai su žydėms, o žydai su poniomis dailiai pasišokinėjo, ir kaip jiems ten buvo linksma!.. Suskaičiuokit, kiek yra monopolijų ir aludžių Tauragėje, o visur žmonių kimšte prikimšta, kaip avilyje bičių: visiems yra pešas. O progimnazija turi vien tik nuostolius: mokiniai raukosi, kad reikia mokintis, o tėvai, kad reikia už vaikus mokėti!..

Gandras.

„Vien.“

Ryga. Kur lietuvis neišsizada savo kalbos? Išėjo į Kuršą tarnautų, pavirsta į latvij, išėjo į Prusus uždurbiautų, ten par vieną vasarą jau iš jo pusė vokiečio, pagyveno miestuose, Kaune, Vilniuje, Liepojuje, Rygoje, tarnaudamas pas žydą arba malkas skaldydamas, veizek jau lenkiškai metasi šnėkti. Pažinau tikrus lietuvius,

Rygoje gyvenančius. Vaikai jų jau vokiškai tekalba. Ant Rygos kapų parašai vien lenkiški, nors iš pavardžių matyti, kad ten daugybė lietuvių palaidota. Sutinku mergytę kokios 10 metų, ir klausiu: „ar moki lietuviškai“? — „Moku“ — „O poterius kaip kalbi“? Atsako kalbant lenkiškai, tėvai kalba lietuviškai. Laikas jau butų lietuviams nustoti nerties iš savo kailio ir miekinti brangią savo tėvų kalbą.

Špokas.

„Vien.“

Visokios žinios.

Penksimtmėtinės Sukaktuvės Leipzigo Universiteto..

1409 m. tris vokiečių tautos Pragos universitete, nenorėdamos nusilenkti čekams, įsisteigė naują universitetą Leipzige, Saksonijoje, —mieste, kursai anuomet buvo garsus savo prekymečiais (turgais). Šimet, suėjus 500 metinėms sukaktuvėms to atsitikimo, 12 tukstančių baigusių šitą universitetą —vadovaujant karaliui Fridrikui Augustui, iškilmingai apvaikščiojo šventę. Tarp studentų, mokinusių šitame universitete, verti paminėjimo: Klopstock, Lessing, Goethe, Jean Paul Richter; taip pat Ritchel, latinistas, Georg Ebers, beletristas, Wilhelm Wundt, psychologistas.

Perniai universitetas turėjo 5,402 studentu. Apvaikščiojimui šventės Saksonijos seimas paskyrė 30,000 mar.

Crispius Laiškai.

Italijos valdžia mėgina įgyti Crispi'es laiškus, už kuriuos Crispi'es giminiečiai reikalauja 100,000 frankų. Tarp laiškų randasi korespondencijos Crispi'es su Gladstone'u ir Bismarku apie Italijos susivienijimą.

Kun. Ducey numirė.

Rugpjūčio 22 d. numirė kun. Tomas J. Ducey. šv. Leono parapijos (New Yorke) klebonas. Numirė miestelyje St. James, Long Island.

Kun. Ducey buvo pagarsėjęs tuo, kad užsiimdavo pavargusiųjų ir nuskriaustųjų reikalais. Didelių straikų Pensylvanijos anglių kasyklų (1902 m.) jisai važinėjo po angliakasių ir tyrinėjo jų gyvenimo sąlygas. Brangus jisai buvo aktoriams, kuriuos buvo sutraukęs į sąjungą. Už tą darbą jisai buvo gavęs vardą „liberaio“.

Kun. Ducey gime Irlandijoje, bet mokslus ėjo Amerikoje; turėjo 65 metus, kaip mirė.

Australijoje Patvynys.

Čia ištiko baisus lietus. Visos upės patvyno, pridarydamos daug pragaiščių. Daugiausiai pragaišties padaryta Viktorijoje, bet smulkmenas sunku gauti, nes daug telegrafo vielų nutraukta, o geležinkeliai negali varyti traukinių atsakomai.

Į pusę šių metų 141 darbininkas ant geležinkelių Pensylvanijoje tapo užmuštas, o 2,735 sužeisti. Tai tik į pusę metų ir tai vienoje valstijoje!

Trustai apskusti.

Valstijos Texas vyresnybė padavė teisman knygu trustą—„American Book Company“. Tvirtina jina, kad kompanija sutverta tyčia vaisbos kliudimui, ir reikalauja, kad jina užmokėtų du milijonu dolerių bausmes. Ta pati vyresnybė apskundė šiasiasdesimts penkias apiraudimo kompanijas ir pareikalavo po milijoną dolerių pabaudos nuo kiekvienos arba viso 65 mil. dolerių.

Nau Yorke August F. Grumm ir šeši kiti mėsininkai apskundė Armour & Co., Swift & Co. ir National Packing Co. uz suiauzymą Sherman'o įstatymo ir pareikalavo atmokejimo sau nuostolių sumje 2,175,000 dol. Jie sako, kad Armour & Co. ir kitos apskustosios kompanijos tai trustas, kursai padaręs neapsakomas pragaištis atskiriems mesos pardavinėtojams Nau Yorke.

Nenori straikų.

New York Central geležinkels parkels savo Pittsburg and Lake Erie dirbtuves iš McKees Rocks į Ohio, nes Pittsburgne esą per daug bėdos su darbininkais. Mat Pittsburgn'o milijoninkams ėmė daug laiko ir pinigų suarąyti darbininkų sąjungas, padaryti rankpeinius savo vergais, o dabar skundžiasi, kad negali gauti rodos su savo vergais, ir bėga iš savojo rojaus kitur.

New York Central geležinkeliu dirbtuvėse dirba 1,400 darbininkų, daugelis jų turi savus namus, ir kraustyties kitur jiems yra labai neparanku.

Farmeriai žydai Amerikoje.

Kas kada girdejo, kad Amerikoje žydai užsiuntų ukiau?

Bet teip yra. Spalnio 2—7 Nau-Yorke žydai-ukininkai laikys savo produktų parodą. Parodos antroji diena (spal. 5) bus pasvęsta farmeriams. Žydai turi savo ukio kolonijas: Jamesburg, Hightstown, Flemington, Roselmayn, Carmel, Norma—visos New Jersey Valstijoje.

Komisija, kuri buvo pažiurėti žydų farmų, atradusi kad žydams ukininkauti sekąsi pusėtinai.

Žinotina ateiviams.

1907 m. North Carolina buvo pervarusi įstatymą, kuriuo buvo skiriama 5000 dol. kasmet pritraukimui ateivių į šitą valstiją. Šimet tasai įstatymas tapo atmetas.

Ohio legislatura meldžia Washingtono vyresnybės, kad pasirupintų suvaržyti ateinančius į šitą šalį darbininkus teip, kad ateiviai nekenktų nieko amerikiečiams.

Kadetai išvaryti iš akademijos.

Prezidento Tafto paliepinu septyni kadetai tapo išvaryti iš kariškos akademijos West Point, N. Y., už kankinimą kadeto Rolando Sutton'o. Sutton stovėjo naktį ant sargybos, kad anie septyni užpuolė ant jo su pagaliais ir teip jį apdaužė, kad vaikas turėjo išgulėti li-

gonbutyje tris savaitės. Komisija nagrinėjo reikalą iš-tisą mėnesį ir išklausinėjo 135 kadetus. Karės ministerris tuoju liepė septynis kankintuos išvaryti iš akademijos, o prezidentas tąjį paliepinimą užtvirtino.

Šito Sutton'o brolis, leitenantas James N. Sutton buvo rastas negyvas Annapolis, Md., laivyno akademijoje. Komisija tardyti mirties priežastis atrado, kad leitenantas yra pats nusišovęs, tyčia arba išnetyčių. Motina bandė visomis spėkomis parodyti, kad jos sunus nebuvo savažudys, bet jį kas kitas esąs nušovęs. Jina ketina apeliuoti į aukštesnę instanciją ir tuo tarpu meldė, kardino Gibbons'o, kad leistų pašventinti Sutton'o kapą. Iš tardymo pasirodė, kad laivyno akademijoje disciplina užlaikoma labai laisvai.

KAS GIRDĖTI?**Patvynys Meksikoje.**

Patvynus upei Santa Catarina, 1,400 žmonių rado galą ir 25,000,000 dolerių tapo padaryta pragaištis. Daug nukentėjo miestas Monterey. Ištiesi sodžiai pagal upę tapo nunešti su vandenim. Pačiame mieste Monterey atrasta 800 kunų.

Pradės dirbti.

Philadelphia & Reading Coal Co. ketina pradėti dirbti pilną laiką savo angliakasyklose nuo 1 d. spalnio mėnesio. Anglių kaina pašoksianti 10 centų augščiau. Dabar kietųjų anglių kasyklose darbai labai eina pamaži: žmogvi su šėmina sunku net išsimaityti.

Standard Oil Company nupirko United States Natural Gas Company. Toji kompanija turi daug žemės valstijoje Ohio ir, kaip rodosi, gali imti gazo iš po žemių kiek tik nori. Standard ketina praveisti geležines dadas iš Ohio į Washington'ą ir Baltimorę (300 mylių su viršum) ir duoti tų miestų gyventojams šilumą, šviesą ir t.t.

Montagu Holbien bandė perplaukti Anglijos kanalą nuo Gris Nez į Doverį, bet budamas 8 mylias nuo Doverio apsirgo marių liga ir tapo paimtas ant garlaivio. Bandė tąpat padaryti koks tai Stearne, bet išbuvęs vandenyje septynias valandas ir-gi susirgo.

Neseniai atsilikusiose lenktynėse automobiliais Idijanapolis (Ind.) šeši žmonės tapo užmušti ir keletas sužeisti. Kelias, kuriuo ėjo lenktynės, kaštavo 400 tūkstančių dolerių.

Marconi'es bevielio telegrafo stacija Glace Bay C. B., sudegė visiškai šiomis dienomis. Visi aparatai tapo sunaikinti.

Amerikos ambasadorius Reid parvažiavo iš Anglijos ir ilsisi Adirondaeko kalnuose.

KORESPONDENCIJOS.

New Philadelphia, Pa.

Prieš Zolinę mūsų bažnyčioje buvo nepaprasta šventė. Tą dieną priėmė pirmąją komunią 20 mergaičių ir 20 berniukų. Iš ryto apie 8 valandą visi „nauji katalikai“ apsilaukę, kaip kokie aniuolėnai, susirinko bažnytinėje salėje ir vedami vietinio klebono, kun. v. Dargio, taip pat lydimi motinų, poromis įėjo į bažnyčią. Kelu visi giedojo „Dieve gerybių“. Misių laike tasai mazas vaikų būrelius atgiedojo labai gražiai „Tegul bus pagarbintas“. Ties komunijos dalyvumą choras, vedamas A. Gudaičio, atgiedojo „Veni Creator“, o po sv. Komunijos R. Mitručiute ir E. Mičiuliute puikiai atgiedojo duetą „Ave Maria“. Po misių visi tapo įrašyti į sv. rožančių. Tinkamą iškilmei pamokslą labai dailiai pasakė kun. Dargis.

Bažnyčioje buvo puikiai papuošta. Iš vaikų apsiėjimo buvo matyti, nemažai darbo buvo padėta jų išmokinimui. Iš salies žiurintiems viskas labai patiko. Garbė ir ačiū kun. Dargiui ir visiems, ką prisidėjo prie tos iškilmės.

A. iš N.

Forest City, Pa.

Miestelis stovi aukštai, kalnuose. Aplinkui girios. Lietuvių pusėtinai burelis. Parapijos reikaluose elgiasi labai gerai, bet kitokiuose dalykuose labai apsnudę. Rugsėjo 15 d. vietinio klebono kun. M. Pankausko ir klieriko S. Struckaus rūpesčiu tapo aivaidintas teatras, vardu: „Gudri našlė“. Vaidino F. Valentinavičiūtė, M. Kazlauckiūtė, V. Ramaška, V. Mieliauskas, M. Velička, M. Vitkauckiute, A. Mieleška ir K. Gudauskas. Tarp aktų buvo giedojimai ir deklamacijos. Giedota: „Sveiki broliai“, „Onytė“, „Kur banguoja“, „Sugrįžk“, „Birutė“. Deklamavo: O. Vitkauskaitė „Tėvynės meilė“, M. Mieliauskaitė „Padėk Dievui“, R. Jančaitis „Ką mes mokame“, M. Žilinskiūtė „Į tėvynę“ ir Ramaška, Valiukonis ir Mieliauskas „Vilkas ir katinas“.

Buvo tai pirmas teatras Forest City'je. Žmonėms labai patiko. Daugelis net labai stebėjosi: ar-gi, girdi, Forest City'ės lietuviai pataiko tokius daiktus išdaryti. Mat jie niekad nesitikėjo, kad lietuviai mokėtų ant scenos vaidinti.

Vieversys.

Kingston, Pa.

Rugsėjo 29 d. trečią valandą popiet atsiliko iškilmingas pašventinimas varpo vietinėje lietuvių bažnyčioje. Žmonių prisirinko tiek daug, kad visi negalėjo sutilpti bažnyčioje. Šventino vyskupo padėjėjas, Mgr. T. F. Coffey. Pamokslą tinkantį iškilmei pasakė kun. A. Šaulinskas iš Plymouth, Pa. Apeigose dalyvavo greta klebono J. V. Kudirkos šitie kunigai: J. Inčiura iš Wanamie, Pa., A. Kaupas iš Pittston'o, J. Kuras iš Scranton'o, A. Lipinski (lenkas) ir Jiedlička (slavokas). Varpas gavo vardą šv. Jono Krikštytojo.

IŠ KITŲ LAIKRAŠČIŲ.

Wilson, Pa.

Čionnykšteje dudu (vargonų) dirbtuvėje dirba vieni lietuviai. Uždirba nuo \$1.60 iki \$2.00 už dešimtį valandų. Uždarbius palieką smuklėse. Esančios draugija šv. Jono ir S. L. A. kuopa. („V. L.")

Brooklyn, N. Y.

Liepos 28 d. atsiliko čia 16 įgaliotinių įvairių lietuviškų draugijų Brooklyn'e. Svarstyta kun. J. Žilinsko prisiūtosios surašų blankos (kun. J. Žnori žinoti, kiek lietuvių yra Amerikoje, todėl siunčia į lietuvių apgyventas vietas blankas surašui). Blankos tokioje formoje, kokioje jas yra atspaudinęs kun. J. Ž., tapo atmestos, nes iš šitokio surašo lietuvių tautai bus mažai naudos. Nutarta sudaryti blankas kitokioje formoje.

(„V. L.")

Brooklyn, N. Y.

Rugsėjo 6 d. M. Petrauskas skaitė referatą ant tėmos: „Muzika senojo svieto—rytinių ir laukinių tautų“. Nors ne visą referatą teperskaitė, tačiau užtruko lygiai dvi valandi. Perskaitė iš referato, maždaug paminėdamas apie muziką šių tautų: negrų, Amerikos indiečių, kynų ir japonų, indusų, aigyptiečių, žydų, graikų, rymiečių ir pagaliai lietuvių. Sulyg p. M. P. pas lietuvius jau senovėje buvusi daugbalsė muzika. Be to lietuviai muziką laikę dangišku apsireiškimu.

(„V. L.")

Bermerton, Wash.

Šis miestelis guli 15 mylių į šiaurę nuo Seattle. Čia kariškas uostas: „United States Navy Yard, Puget Sound",—tai ir mažai kitokių darbų gausi, kaip tik prie laivų statymo ir taisymo. Kaip kadą dirba į porą tukstančių darbininkų, bet darbą gauti tegali tik vieni Amerikos piliečiai. Moka nuo 2 iki 5 dol. už aštuonias valandas. Lietuvių dirba tik penki: tris pavieniai ir 2 vedusieji.

(„D. V.")

Waterbury, Conn.

Čionnykšte „Šviesos" draugija rengiamą rankdarbių parodą atidėjo toliau. Keturinama laikyti ją nuo 22 iki 27 lapkričio. Atidėjimo priežastis—nepristatymas į laiką dirbinių.

(„D. V.")

Youngstown, Ohio.

Su darbais ne vargas. Visi gauna darbą. Pigiausias užmokėstis \$1.50 dienai. Dirba geležinėje dirbtuvėje: „Republican Iron Steel Co." („Kat.")

Denning, Ark.

Lietuvių čia 7 šeiminės ir 9 pavieniai. Liepos 29 d. tapo nutarta įkurti šv. Jurgio draugiją. („S.")

D R A U G A S

**KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS
PASVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS**

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Maret St., Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigų, rankraščius ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St. Wilkes-Barre, Pa.

"D R A U G A S"
(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Kai-kuriuose laikraščiuose daug rašoma apie lietuviškų mokyklų įsteigimą. Žinoma, tos mokyklos privalo būti be tikiškos spalvos — nes kam būtų reikėję rašyti apie mokyklas, jei jos su tikiška spalva jau yra? Waterburije, kur lietuviška parapijos mokykla gyvuoja keletą metų, net paroda yra rengiama lietuviškosios mokyklos įkurimui.

Visi tie rašiniai, ketinimai, raginiai ir t. t. — tiesą kalbant — tai visai bergėdžias darbas. Amerikoje privatinės mokyklos gali užsilaikyti tikrai parapijų, religinių įstaigų (vienuolynų) arba iš užrašų. Lenkų seminarija Detroite tapo įkurta iš kun. Moczygembo užrašo (12,000 dol.) ir kun. A. Dombrowskio pasiūlymu (rinko po lenkų kolonijas aukas, kaip dabar daro kun. Staniukynas lietuvių seserų vienuolynui). Dvi lenkų kolegijos (Chicagoje ir Milwaukee) užsilaikė iš parapijų lėšų. „Związek Narodowy Polski“ jau seniai ketina įsteigti lenkų universitetą Amerikoje, turi net tam tyčia išrinkta komisiją — bet vargiai įsteigs ir pradinę mokyklėlę.

Mokyklų reikaluose Amerikos lietuviai yra užsilikę toli užpakalyje lenkų. Savosios pasaulinės mokyklos lietuviai neįsteigs. Visi tie rašiniai apie jas laikraščiuose, kaip rodesi, turi siekti užkelti šv. Kazimiero Seserims. Rockefellerių nei Girardų mes neturime. Niekas neužrašys milijonų lietuviškoms mokykloms. Vieton svajoti apie neįvykinamus dalykus šelpkime jau esančias mokyklas, tobulinkime jas, steigkime naujas.

Ateinantį pavasarį atsiliks Sus. L. R. K. A. seimas Plymouth, Pa. Bus tai 25-tas iš eilės seimas — tai gi priderėtų apvaikšioti jį su atsakoma iškilme. Kiek girdėti, paroda atsiliks 30 d. gegužio (Decoration Day). Iki iškilmei dar devyni mėnesiai — tai gi laiko užtektinai gerai prisirengti prie jos.

Po parodos — kurioje ketina dalyvauti viso Wyomingo klonio draugijos — bus, žinoma, prakalbos, deklamacijos, dainavimai.

Mums rodosi, kad šitokia iškilme vertėtų papuošti koku norints muzikiniu veikalu — padėkime „Biruta“. Šitas veikalas atsieitų pastatyti ant scenos lengviau, nes pats kompozitorius M. Petrauskas, dabar yra Amerikoje. Laiko yra užtektinai susidaryti orkestrą, pasiūskoti ir išlaivinti giesmininkus.

Bet jeigu to nebūtų galima padaryti: jeigu, sakysime, būtų sunku surasti atsakomus soloistus ir tt., tuomet reikėtų pasikakinti koncertu.

Wilkes-Barre, Plymouth, Kingstone ir kituose miestuose jau yra ne vienas lietuvis ir ne viena lietuvaitė su gražiu, išlaivintu balsu. Iš jų galėtų susidaryti choras, kursai padainuotų — jau ne „Sveiki broliai“, „Onytė“, „Girioj“, nes tos giesmės nusibodo — bet ką naują naujas lietuviškas kompozicijas, koncertinius kšnelius arba tiesiog choro dalis iš operų. Tokiose operose, kaip „Cavalleria Rusticana“, „Rida“ ir kitose yra labai gražių kšnelių, kuriais galės gerėties mūsų muziką mylintis broliai.

Darban, broliai!

Katalikų bažnyčioje randasi ypatinga galybė, kuri traukia prie savęs tiesos ir romybės ieškotojus. Paimkime tokius žinomus prancūzų raštininkus, kaip Coppé, Brunetiére, Bourget, Huysmans — visi vienas po kito atėjo bažnyčios prieglobstin, visi po klaidžiojimų kreivais takais įsitikino, kad tiesa ir tikroji romybė nuvargintoms dūšioms terandama tikrai toje bažnyčioje, kuri yra pastatyta ant šv. Petro uolos.

Dabar atsivertė į katalikus poetas — symbolistas, Adolfas Rettė, ir, eidamas Strindbergo, Huysmans'o ir kitų atsivertusiųjų takais, įstojo į vienuolyną.

Rettė gimė 1863 m. Paryžiuje. Jo tėvas mokino Didžiojo Kunigaikščio Konstantino vaikus, jo motina buvo dukterė Adolfo Bonnier'o, Belgijos karaliaus Leopoldo II. mokytojo, autoriaus daugelio istoriškųjų veikalų ir paskesnio Liège'o universiteto rektoriaus. Busiantis poetas iš mažens buvo persigėręs laivamanybe, sumaišyta su protestanizmu. Niekas nebuvo taip neužkenčiama, kaip katalikų tikiška, mokslas, bažnyčia... Bet romybės nebuvo. Idėjos lužo ir birėjo, kaip plonučiai stikliai. Rettė ieškojo paramos mokslui, bet pabėgo prie skepticizmo; glaudėsi prie panteizmo, bet paskui ramino si Budos mokslu. Neradęs tiesos budizme, susidėjo su socialistais. Nepatiko ir tenai. Poetas pradėjo mąstyti apie savąnybę. Bet menkas atsitikimas išgelbėjo talentuotą vyrą. Kartą, budamas girioje, jisai pamatė

kunigą, kalbantį becinant: „Aniuolas Dievo.“ Tardamas žodžius: „Ir Žodis stojosi kunu,“ kunigas atsiklauptė. Negalėdamas ištarti nei žodžio, prakaituodamas ir apsipliesęs ašaromis, Pettė prisiartinęs prie kunigo ir nulenkę prieš jį galvą. Gavęs palaiminimą, gavo tikėjimą ir peromios sielos nuraminimą.

Straikas McKees Rocks.

(Pagal Paul U. Kellogg'ą).

(Pabaiga)

Dar ir to negana. Darbininkai skundžiasi, kad vieng ir tą patį darbą dirbantys lygiomis valandomis negauna lygaus užmokesčio. Tie pasiskundimai buvo pagarsinti viesai, bet kompanija išsiteisino tuo, kad jos knygos rodančios, buk skundejai dirbę trumpiau, ne kaip jie sako. Žinoma, darbininkai nevedė jokių knygų—ir kompanija šitu atveju pasiliko nekalta.

Aloizas B. Koukol, slavokų organizacijos „Slovensky Spolok Narodovy“ sekretorius, surinko daug žingeidinių faktų, iš kurių paduodame tik keliatą:

Max Sharp, numeris 4617, stumėjas, mokesčio diena birželio 15, už tris dienas, \$1.00. Birželio 15—30, už 13 dienų, \$24. Sharp sakė, kad jo vyresnysis, nituotojas, gavo tikrai \$16 už tą patį laiką, nors dirbo tiek pat ir jo užmokeskis privalejo būti augštesnis.

John Jakubik, numeris 156, darbininkas ant kiemo. Užmokestis \$1.33 dienai, už 14 dienų \$15.

Danko Lacik, numeris 4092, nituotojas, užmokestis liepos 10 dieną, už 10 dienų ir 2 nakti, \$6.50.

Stefan Humenuyi, numeris 3127, badytojas, mokėtu birželio 15, už 10 ir pusę dienos \$14.50; liepos 1 dieną, už tiek pat dienų \$14.95.

Šitos rugonės už užmokesčius nebuvo keliamos viename kokiam skyriuje. Jos buvo girdėti visur. Prosuotojas, ką buvo dirbęs šitame fabrike jau 5 metus, pasakojo, kad pirmiau jis gaudavęs 50, 55 ir 60 dol. į dvi savaiti bet, atsiradus naujai tvarkai, jisai teigaunas nuo 22 iki 28 dol. į tą patį laiką. Kas tam kaltas: ar užmokesčių nužeminimas ar „ratelių sistema“, —pašaliniam žmogui sunku suprasti. Kompanijos pirmininkas Hoffstot atvyrai pasakė: „Suimant viską kruvon, užmokesčius regulioja reikalavimas ir pristatymas. Užmokesčiai 1907 m. neturi nieko bendro su šių metų užmokesčiais. Perkame darbą, kaip pigiausiai jį nupirkti galime“.

Straikininkai susideda iš dešimties tautų. Tai-gi permaintyti visą budą vagonų statymo, mokėjimo už darbą ir t. t. —tai, rodosi, sunkus uždavinys. Tam reikėjo daug takto, kantrybės ir ištvarumo. „The Pressed Steel Car Co.“ neturėjo tų privalumų. Kompanija elgėsi su savo darbininkais despotiškai ir šiurkščiai.

Greta šitų aplamų skundų „foreineriai“ turi dar vieną ypatingą neužganėdinimą —butent, jie sako, kad

jie netureję ligišiol prieš ką išdėstyti savo reikalavimų, kad netureję kam pasiskusti, kad juos ir išnaudoja, ir apgaudinėja ir spaudžia. Faktas yra, kad tikrai straikams prasidėjus, kompanija pasišaukė pas save slavokų vadą ir meldė jo ištirti, ko tie straikininkai „foreineriai“ nori nuo jos. Vadovas atsakė, kad kompanijai priderėję ištirti tatai pirm dvejų metų.

„The Pressed Steel Car Co.“, pasislėpus po vardu „Fidelity Land Co.“, turi du šimtu savųjų namų Schenenvilleje. Nuomuoja juos saviems darbininkams už 12 dol. mėnesiui (už 4 kambarius). Namai gerai pravėdinami, bet neturi vandens viduje. Nuoma yra atimama iš uždarbio, o jei šeimininko uždarbio neužtenka, tai nepriekliu atimamas iš „burdingieriaus“ uždarbio. Nuoma teip augsta, kad šeimininkas niekad negalėtų jos atimti, jei nelaikytų pas save vyrų—„burdingierių“. Nuomas išrenka „namų bosas“, kursai tokiu budu susiduria kuoarčiausiai su Hunkeyvilles gyventojais svetimšaliais. Žinoma, čia atsidaro plati dirva jam išnaudoti apgauti nemokantį angliskai „foreinerį“. P. Kouko rašo:

„Vienas namų bosas buvo pasidavęs romy bės teisėju (skvajeriu) ir lupu pinigų varu; kitas buvo moterių specialistas; trečias išrado naują išnaudojimo šaltinį: atsitikus krikštynomoms, vestuvėms arba kitokiai kokiai „švente“, jisai imdavo už namus, kuriuose toji „švente“ atsiladavo, po šešius dolerius.“

Prie to reikia dar pridėti, jog „foreinerius“ amžinai erzino nedoras kompanijos policistų pasielgimas su jais.

Žinant tą viską, nesunku numanyti, kaip darbininkai buvo pirsę ant „The Pressed Steel Car Co.“. Jie gavo užmokestį 10 d. liepos. Pamedėlyje (liepos 12 d.) daugelis jų pradėjo skusties ant „foremanų“ ir užrasytojų darbvalandų (timekeepers). Apie 40 jų, viename skyriuje dirbančių, pasakė nedirbsią tol, kol jiems nebus pasakyta, kiek jie tikrai gauna už darbą. Ant rytojaus (utarnke) atėjo jie į dirbtuvę, bet jų jau nepriėmė darban. Tą pačią dieną 600 darbininkų kitame skyriuje pametė darbą. Kompanija sako, kad jie reikalavę 30 centų už valandą ir aštuonvalandės darbo dienos; bet darbininkai aiškina, kad jie tik norėję žinoti, už kiek jie dirba. Paskui juos pametė darbą kirpėjai ir prosuotojai. Seredoje, vidudienėje, kompanija uždarė dirbtuvę, sakydama, kad straikininkai norį sugriauti jos nuosavybę. Tada mekanikai ir kiti, ką dirbo paskyriam, ne rateliais, pametė darbą. Amerikiečiai susidarė savąjį komitetą. „foreineriai“ savąjį; kitą savaitę abu komitetu pradėjo veikti išvien. Kompanija griežtai atsisakė derėtis su darbininkų vadovais, sakydama, buk jokio straiko... nėra! Tuomet tris tukstančiai straikininkų, susiję kruvon davė nusiimti fotografiją, bet nieko nepelnijo. Paskui norėjo pavesiti visą reikalą trečiųjų teisman ir meldė Pittsburgh'o „Civic Commission“ ištirti, ar jų pasiskundimai yra teisingi. Jie tvirtai reikalavo panaikinimo „ratelių sistemos“ ir sugražinimo 1907 m. mokesčio.

Dienraščių pranešimai apie muštynes ir straikininkų nuožmius darbus yra labai padidinti, perdėti. Kompanija uoliai dabojo, kad sutraukti iš visų pasaulio šalių darbininkai nesueitų į susižinojimą, nesudarytų unijos. Tai-gi straikas prasidėjo be jokios organizacijos. Buvo truput riausių. Šerifo padėjėjai ir raitieji policistai (state police) tapo pašaukti ginti kompanijos nuosavybės. Pasimėtyta truputį akmenimis, pasišaudyta — rezultate, apie dvidešimt vyrų sėdi kalėjime, o penki guli Ohio Valley ligonbutyje.

Straikininkai užsilaiko romiai. Kas diena tukstančiai jų susirenka ant kalvos, vadinamos „Indian Mound“, ir klausosi atsidėję oratorių, aiškinančių jiems jų reikalus peukiomis kartais ir šešiomis kalbomis. Visi tautiški skirtumai ant šitos kalvos išnyksta. Amerikietis čia yra lygus „foreineriui“.

Kas toliau bus, parodys ateitis. Žinoma tik tai, kad — mūsų šios straikas įves naująją Amerikos kompanijos vedimo sistemą.

Tiek p. l. U. Keilogg. Nuo savęs priduriame, kad „Pressed Steel Car Co.“ pradėjo traukti paslapčia „skebsus“ turinti jų apie du tukstančiu. Pereitą savaitę daug „skebsų“ pamete darbą.

D-ro A. L. Graičiuno

Paskaitos apie kudikių užlaikymą.

Chicago, Ill.

Gal nėra šventesnio ir naudingesnio darbo, kaip apšvietimas žmonių. Juomi mūsų aplaminame netik save bet ir visą minią: atidarome jai platesnį srietą ir gauname progą džiaugtes iš tos laimės. Vienu ištokių visuomeniškų darbų galima paskaityti miesto sveikatos užveizdos paskaitas, rengiamas įvairiose miesto dalyse pamokymui motinų apie užlaikymą kudikių.

Tris tokių paskaitų D-ro Graičiuno buvo laikyta teipgi ir šv. Mykolo parapijos svetainėje 15, 18 ir 20 d praeito mėnesio.

Reikia pasakyti, kad šitos paskaitos įvyko pasidėkvojant vietinio klebono kn. Lukošiaus rupeščiu, kuris suteikė šitam tikslui svetainę, rūpinosi kiek galėjo sutraukti ant paskaitų mūsų lietuviškas mameles, kurioms joms labai yra reikalingos ir pats netingėjo ant jų apsilankyti. Verta kad šitą kn. Lukošiaus pavyzdį sektų visi mūsų guodotini klebonai ir plačiai atidarytų savo bažnytinių svetainių duris visokiems šitos rūšies darbanis žmonių labui. Tikiu, kad Dievui patinka ne tik mūsų maldos, bet ir mūsų darbai ir geri pasielgimai ir tie klebonai, kurie veda žmones prie to, patinka ne tik žmonėms, bet ir Dievui.

D-ras A. Graičiunas gražiai ir aiškiai apipasakojo visas mūsų netikusio gyvenimo priežastis, teip gausiai, gimdančias marumą vaikų ir neduodančias jiems užaugti sveikais kunu ir dvasia žmonėmis, naudingais sau ir kitiems. Tarp kitko jis ypatingai nurodė į motinų nemo-

kėjimą maitinti, į stoką tyro oro, ir, labiausiai į nešvarumą, kuris visuomet yra tik dėl pačios šeimininkės apsileidimo. Šitą savo kalbą jis pareiškė iliustruotais paveikslais, kurie gyvai motinoms parodė jų pačių negudrumą ir peiktinas puses, kurios atgabena jų namams ir joms vietoje šeimininkės saulės giedros, tik tužbos ukaną ir padaro jų gyvenimą prakeikimu.

Geistina, kad šitoki pamokinimai atsikartotų kuotančiausiai kiekvienoj mūsų parapijinėje svetainėje. Tąsyk, neabejoju, kad nušvistų mums dangus ir aukštai pakiltų mūsų vardas.

Ten buvęs.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ RYMO-KATALIKŲ AMERIKOJE.

42 kuopa.

Brooklyn, N. Y.

Į „Draugo“ Redystę
Wilkes-Barre, Pa.

Garbus Tamistos:—

Teikites patalpinti Jusų gerbiamamjam laikraštyje mūsų šį atsiliepiamą.

Korespondencijoje iš Boston, Mass., tilpusioje 32 num. „Kataliko“ pasakyta, jog ten atsibuvęs kokis susivazėvimas šešių S. L. R. K. A. kuopų, kuriame dalyvavus ir mūsų kuopa. Šiuomi mūsų, minėtos kuopos viriaščiai, protestuojame prieš neteisų mūsų kuopos įtraukimą į savo tarpą. Mūsų kuopa nesiuote jokio delegato ir nieko apie tai nežino.

Su pagarba:

Kuopos Viršaičiai
Kun. V. Varnagiris.
K. Krušinskas.

(L. S.)

Vietinės žinios.

Dieną 27 rugpiučio, mainose „Stanton“, tapo užmuštas lietuvis Dominikas Marcinkevičius, 24 metų, gimęs Moreiškėnų kaime, Slabados valsčiaus, Seinų pav. Suvalkų gub. Nabašninkas pakavotas d. 29 š. m. su mišiomis, ant kurių prisirinko pilnintėlė bažnyčia žmonių ir šeši draugai iš Kliubo Draugystės Plymouth, Pa., prie kurios velionis prigulėjo. Lai buna jam ramu amžinastyje! — Sykiu su nabašninku Marcinkevičium dirbo Tamas Kašlionis, kuris yra smarkiai sutrintas ir vargu beišgis. Šitas City ligonbutyje merdi!

ASILO GALVA.

Į sankrovą įeina pabuvęs žmogus ir pradeda dairyties po visus kampus. Apžiūrėjęs viską, klausia savininko:

— Ką tamsta čia parduodi?

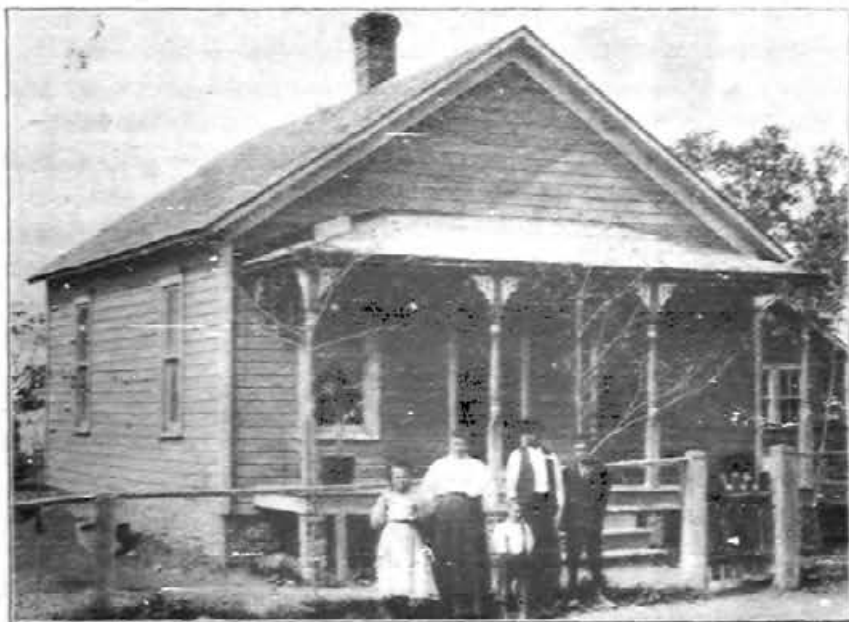
— Asilo galvas—atsako rusėiai savininkas, kuriam įsipyko nepaprastas pirkėjas, turįs drąsybę apžiūrėti visas prekės ir po to visko dar klausti, ką jįsai parduoda.

— Tai matomai tamistai sekasi pardavinėti, nes tik viena galva tepasiliko—atsakė svečias.

OGLESBY, ILL.**Istorija vietinės lietuvių parapijos .**

Išvažiavęs vežimu iš Spring Vallės, į pusantrą valandos privažiuoji mieščiuką Oglesby. Apie linkės visur gana gražios. Pakelėje, teip vienoje, kaip ir kitoje svaraus miesto La Salle pusėje, žemė derli, javai puikus, daug farmų. Pats mieščiukas Oglesby susideda iš dviejų dalių: Oglesby ir City of Portland. Gyventojai teipgi, kurių yra apie du tukstančiai, daugiausia airiai, italai, lenkai ir lietuviai; vieni dirba angliakasyklose Oglesbės

kiti eina dirbti į „cementaunes“ City of Portland. Cementaunių yra dvi, teip-gi du yra mainų šaftai ir trečias, netoli, Johnsvillėje. Cementaunėse moka už dienos darbą, vieną dolerį 75c. ir daugiau; mainose—nuo dolerio iki 3 dolerių ir daugiau. Pirmieji lietuviai atsirado čia apie 15 metų atgal; dabar yra jų Oglesbėje apie 300: šeimynų 70 ir koks 100 pavienių. Beveik visi šeimyniškai turi savus namus. Cementaunės mat ir neblogą duoda uždarbį ir ilgesniam laikui užtikrina darbą. Visi lietuviai gyvena kruvoje, trijose gatvėse, susitelkę aplink savo bažnyčią.

Stasys Karklis su savo šeimyna prie savo namų. Oglesby, Ill.

Istorija lietuvių parapijos Oglesbėje yra tokia: kun. V. Bobkevič, 1899 metais, ragino Oglesbės lenkus statyti bažnyčią. Norėjo jis į pagalbą prisitraukti ir lietuvius. Lietuvių tada buta apie 20 šeimynų Oglesbėje ir apie 10 šeimynų La Salle. Bet mūsų tautiečiai, ar pamokyti karčiu patyrimu Spring Vallės lietuvių, ar teip jau sumanesni, visai atsisakė prigulėti į lenkiškąją parapiją. O vėl, kad lenkai nelaikytų lietuvių už prastus katalikus, pasisakė, kad nors jų nedidelis skaitlius, bet įstengs sutverti parapiją ir pasistatyti bažnyčią. Išgiręs apie tą lietuvių pasiryžimą koks besivalkiojantis „Reverand Antoni Pilšak“, neprisigulmingas lenkų kunigas, atvažiavo į Oglesby. Mokėjo jis truputį lietuviškai pakeverzoti. Pasipažino su salioninkais ir sykiu su jais pradėjo tarpe lietuvių ir slavokų agituoti, kad pirktų tuojaus, bažnyčiai statyti surastas lotas 64 pėdų pločio ir 200 pėdų ilgio. Susiderėjo užmokėti už jį 175 dol.; 50 dolerių davė tuojaus, o su likusiais prisizadėjo neužilgio žemę ir statytą bažnyčią vardu Panelės Šv. Čenstakavo. Susitvėrė ir parapijos komitetas iš slavokų ir lietuvių. Į komitetą įėjo tris slavokai ir du lietuviai, abu salioninku. Prasiidėjo, žinoma, pinigų rinkimas. Tapo teip-gi pa-

atsiliginti. Nuosavybės dytas (užrašas) buvo, žinoma, darytas užrašas ant vardo „Rev. Pilšak“ ir komiteto. Bet „Reverend Pilšak“, pasikolektavęs pinigų, nežinia kur dingo. Tada kun. K. Trušynski, lenkiškos parapijos iš Peru klebonas, paėmė lietuvius į savo globą. Kun. Trušynski paeina iš Vilniaus ir moka šiek-tiek lietuviškai. Pirmiaus jau jis lietuvius perserginėjo apie Pilšak, kas jis yra, ir nemaža prisidėjo jojo nusikratyti, teip dabar v... daug turėjo pasidarbuoti, kad ištraukus lietuvius iš kilpų, į kurias juos nevidonas įpainiojo. Pirmiausia daug reikėjo padėti darbo, kad palenkti komitetą atsižadėti savo teisių į nupirktą lotą ir jį, kaipo katalikų Bažnyčios nuosavybė, užrašyti ant Vyskupo vardo. Naujas dytas buvo padarytas 2 d. Gegužės 1901 m. varde Jo Malonybės Spalding, Peorijos Vyskupo. Ponas Bent, cementaunių savininkas, nuo kurio pirmasai lotas buvo pirktas, kitą, šalyje, lietuviams-katalikams padovanojo.

Kun. Trušynski, 1902 metais, rinko pinigus ir paskolijęs \$1,000, pastatė lietuviams bažnyčią, už 1500 dolerių. Prieš bažnyčios da pastatymą, parapijos susirinkime, buvo svarstoma, kokio šventojo garbei bažnyčia statysis? Vieni vienu, kiti kitų šventųjų vardus minėjo.

Kad nutarti galutiniai, kurio iš dangaus globėjų bažnyčia turės vardą, toks buvo įneštas ir priimtas sumanymas: kiekvienas iš parapijonų įdės į kopertą auką bažnyčiai ir kopertą uždaręs, užrašys viršui savo vardą ir pravardę; keno kopertoje komisija atras didžiausią auką, to ir šv. globėjo vardas bus duotas bažnyčiai. Kopertas

atidarius pasirodė, kad Konstantinas Butkus, angliakasis, buvo įdėjęs daugiausiai—55 dolerius. Tokiu būdu Oglesbės lietuviai turi šv. Konstantino bažnyčią. Dienoje Šv. Stepono, 26 d. Gruodžio 1902 m., kun. Trušynski, gavęs vyskupo leidimą, bažnyčią pašventino. Iškilmeje dalyvavo kun. Pr. Valaitis, Spring Vallės klebonas.

Šv. Konstantino bažnyčia, Oglesby, Ill.

Po Naujų Metų, Sausio mėnesyje, J. M. Vyskupas Spalding pakvietė kun. Trušynskį ir kun. Valaitį pas save į Peoriją ir apreiškė, kad lietuvišką parapiją Oglesby atiduoda kun. Valaičio globai ir geidžia, kad jis ten nors sykį į mėnesį, dienoje savo paties paskirtoje, važinėtu ir parapijos rekalus aprupintų. Kun. Trušynski sutiko žinoma, atiduoti Oglesby Spring Vallės klebono globai, tečiau kun. Valaitis parapijos priėmimą atidėjo po Velykų, suprasdamas, kad senasai klebons turi daikai kuriuos reikalus su parapija atlikti. Tuotarpu gavėnioje kun. Trušynski išvažiavo į Europą, parapijos neatidavęs ir sugrįžo tik po Sekmynių. Tarpe žmonių, tame laike, kilo nesusipratimas, kur prigulėti, kam ir kokias skolas mokėti? Kun. Trušynski sugrįžęs, turėjo kuogreičiau parapijos knygas ir atskaitas atiduoti kun. Valaičiui.

Kun. Pr. Valaitis važinėja į Oglesby sykį į mėnesį. Tas įvyksta paprastai šventadienyje, kuomet išklauso žmones išpažinties, atlaiko šv. Mišias, pasako pamokslą ir atlieka kitus parapijos reikalus. Žinoma, reikalui atsiėjus, ir šiokią dieną nuvažiuoja. Kadangi strytkarys Oglesby nepasiekia, reikia samdyti arklį. Kun. Valaitis algos iš Oglesby neima, tik atiduoda jam tą kolektą, kuri laike Mišių sykį į mėnesį susirenka, daug-maž nuo 4 iki 6 dol. Parapijonai teipgi užmoka 2 dol. už arklį. Užlaikymui bažnyčios yra paskirta mokėti kiekvienam parapijonui 50 centų mėnesinės. Į tris metus, iš mėnesinių, tapo išmokėta 1000 dol. parapijos skolos. Privatiško-

mis žmonių aukomis tapo į bažnyčią supirkti: monstancija, kcpa, arnotai, stacijos, vargonėliai ir nuodėmklausė.

Kuomet, 1907 metais, lietuvių skaitlius pasidino ne tik Oglesby, La Salle, Johnsvillėje, bet teip-gi ir Cedarpoint, kur naują atidarė šaftą, klebonas su žmonėmis nutarė—bažnyčią padidinti. Ir teip, bažnyčią pailgino tuomet 16 pėdų, pristatė bokštą, įrengė bobinčių ir korą ir į bokštą įkėlė varpą, 250 dolierių vertą. Naudingas sumanymas, prie paskyrimo pirmiau bažnyčiai vardo ir dabar tapo pritaikintas, kada varpui reikėjo duoti vardą. Surinkus kopertas su aukomis, kopertoje Vincento Anuzio, vaikyno angliakasio, buvo surasta daugiausia—25 dol. ir kvoteris. Varpas gavo vardą šv. Vincento. Apie tatau mini ir parašas ant varpo padėtas.

Šventas Vincentai!
Ant atminties tavo
Šitas varpas vardą gavo,
Nuo to vyrelio garbingo,
Kuris turcu negailingu
Visus lietuvius čia šauks
Ir garbę Dievo daugumu pakels.

Bažnyčios padidinimui buvo užtraukta 600 dolerių skolos, nuo Pranciškaus Butkaus, su išlyga išmokėti juos į du metus, mokant 3 dol. palukų. Iki šiol yra išmokėta 500 dol., o iki Naujų Metų bus atiduotas ir likusis šimtas.

Oglesbėje yra dvi lietuviškos valgomųjų daiktų krautuvės, vienas skučius (barberys) ir keturi salunai.

Negalima baigiant nepaminti ir kai-kurių liudnų bei peiktinų apsiereikimų tarpe Oglesbiečių. Štai šį pavasarį du nusigerusių vyru suvažinėjo traukinys.—Vieną vaikina, trys kiti užpuolę, norėjo papjauti, bet budami girti tik supjaustė baises. Sužeistasis turėjo ilgai ligonbutyje gydyties. Keli sėdi kalinyje už nedorus pasielgimus. Tai yra dalykai, kurie teršia Oglesbiečių vardą ir jiems gėdą daro! Broliai, kaip matyt, iki šiolei jūs jau ne vieną gerą nuveikėte darbą; da vieną padarykite! Matote iš kur blogas dygsta, nuo jo ir traukitės! Girtuoklybė atima gėdą, paverčia į žvėrį ir žudo. Meskit girtuokliavę ir susitelkę sutverkit blaivybės draugiją; vietoje pragerti, po kelis centus sumetę, parsitraukite gerų laikraščių ir knygučių pasiskaitymui, o išnyks tarpe jūsų tokie, kaip viršui paminėjau, kvailybės darbai. Tikėjimas yra dorybės sargas. Rašykitės į draugijas, kurios stengiasi tikėjimą palaikyti ir įsteikite pas savo kuopą Susivienijimo Rymo Katalikų Amerikoje. Tą nuveikę ir patys džiaugsitės ir pažiūrėsite, kaip girs jus tie, kurie paskui apie jus rašys.

P. S. Šeimynų Oglesby's parapijoje yra: 1) Oglesby—70; 2) La Salle—18; 3) Johnsville—4; 4) Cedarpoint—17. Draugysčių yra: a) Šv. Antano—narių skaito 120; b) D. K. Gedemino—narių tur 40; c) Kuopa Sus. Liet. Am.

KRITIKA IR BIBLIOGRAFIJA.

Fabiolė G. Parašė kardinolas Wiseman, vertė Vytautas. „Ž-dės“ spaustuvėje. 1908, pusl. 353.

Sitoji taip prasiplatinusi knyga, taip garsaus autoriaus, nes kardinolo Wiseman'o, į ūmą laiką susilaukė vertimų į visas žymesnes kalbas. Tuo kart, kad „Fabiolės“ vardas jau kitoms tautoms buvo paprastas, mes dar tik nuo praėitų metų skaitome kataloguose ir laikraščiuose mums naują, nežinomą vardą: „Fabiolė“.

Aibė gabių plunksnų, visokiose kalbose atidavė autoriui garbę, rašydami ilgus straipsnius ir recenzijas. Garbus kardinolas, nemažiau gerbtinas mokslininkas taip-kaip ir savo mokslinėse veikaluose, nustebina visuomenę proto gilumu, mokėjimu išsireikšti, jautriąja atjautimo styga... Tiesa, „Fabiolė“ parašyta istoriškos apsakos formoje, ale tas visai neatima veikalui mokslinės vertės. Kad taip yra, tai užtenka mums vienc kardinolo Wiseman'o vardo. Tosios ypatybės išrody-mui kaip sakiau, daug rašalo išlieta ir įvariose kalbose svarstyta. Užtenka čia patėmyti, kad skaitytojas te ras po priedanga apsakymo svarbius klausimus, gyvildentus psichologijos istorijoje, archiologijoje, filosofijoje, asketikoje, liturgikoje ir kitose srityse. Taip rmtus vardai vis-gi ir prasčiausio skaitytojo nevali nu-gazdinti: gilus mokslas, išreikštas pašnekėšiais ir taip prienu būdu, kad pigu suprasti.

„Fabiolė“, kaip apysaka, ir da-gi istoriška, ir tai iš laikų, kurie kiekvienam apšviestuliui žingeidumu—

žingeidus, nes laikų kovos tamsybių su šviesa, barbarijos su civilizacija, doros su prasikaltimu, žemesnių kunpalinkimų su kilnesniaisiais, tai-gi tuo pačiu žingeidi o kad peni širdi ir protą—tai yra dvigubai naudinga.

Prisiskaičius visokių pasakų ir apysakėlių, įvairių sausų teorių, naujų idėjų, dažniausiai sofizmais paremtų, —„Fabiolė“ skaitytojui tiesiog medus. Čia ras sielos suraminimą, protui ir širdžiai maistą, kovoje sustiprinimą, varguose kantrybę.

Knygos autorius kardinolas; užtat skaitytų su nau-dą ir paguodą ne tik prasti žmonės, bet ir didžiausi mokslininkai

Lietuviškąjį (Vytauto) vertimą labai nusisekusių negalima pavadinti: nereikalingų slavizmų, santaikos klaidų netruksta. Kai-kurios vietos net sunku suprasti. Sulyginus atskyras veikalo dalis matytina, vertėjas bū-tų galėjęs geriaus savo užduotį atlikti: skubaus būtu darbo.

Tėmytina kad nežiurint į tai, kad „Žvaigždės“ spaustuvėje spausta, veikalas, net ir popiera išrodo abe-jutiškai.

Žodžiu sakant, kas šį veikalą įgys,—nesakys pinigų ant vėjo numetęs.

Jonelis.

Australijos finansų ministeris, Sir John Forrest, apskelbė, kad Australija turi 12,000 mylių pamaro, du bilijonu akrų žemės ir 4,500,000 gyventojų, kurių 96 nuošimtis anglai. Dirbamos žemės esą desimtis milijonų akrų. Perniai Australija davė 62 milijonu bušelių kviečių. Bankose buvę padėta 560,000,000 dolerių, o taupiamosiose kasose daugiau, kaip 230,000,000 dol.

„Lloyd's Register“ praneša, kad pasaulyje yra viso 30,450 garlaivių ir šėip jau laivų. Iš jų 11,565 priklauso Anglijai. Skaitant tonomis, Anglijai priklauso 45 nuošimtis viso pasaulio laivyno.

Austrijos cecorius Franz Josef apvaikščiojo šiomis dienomis 79 metus savo amžiaus. Anglijos karalius Ed vardas atsilankė tą dieną katalikų bažnyčioje ir išklau-sė šv. mišią.

Turkų valdžia pripažino Ferdinandą Bulgarijos karalium, bet vadina jį ne Bulgarijos, tik bulgarų karalium.

Amerikos teisme.

Advokatas.—Šitas vyras nėra beprotis ir niekados nebuvo. Laikyti jį bepročių namuose yra smugis prieš žmogaus teises, yra griovimas iaisvės šventos įstaigos...

Teisėjas (pertraukdamas).—Bet ar ne tamsta dar pereitą savaitę, kuomet tas vyras buvo teisiomas už žmogaus užmušimą, ar ne tamsta įtikinai, ad jisai yra pasiutęs beprotis nuo pat gimimo?

Advokatas.—Žinoma, bet tamsta juk netiki, kad prisiekdintieji turi tiek proto kiek tamsta.

VAIKU SKIRIUS.

DRĄSUS PAULIUKAS.

Jau buvo tamsu, todėl mama Pauliko ir Mariutės užiežė žvakę ir tarė sunui, išeidama iš namų:

— Pauliti! nėra nieko namie, tad dabok, kad Mariutė būtų rami ir kad jai nieko blogo nepasidarytų; aš tuo sugrįšiu.

— Buk, mamyte, rami; aš neleisiu niekam jos skauti!—tarė vaikinai:—Juk aš jos vyresnis brolis!

Išėjus mamai, vaikinai sėdo prie mokslo ir dabojo sesutės, kuri sukinėjosi prie mažo staliko, gamindama lėlei vakarienę.

Tuo tarpu kitame kambaryje nežinia kas ūmai sūdundėjo.

— Oi!...—sušuko nusiganbusi Mariutė.

— Tai niekis, nesibijok!—ramino ją brolis:—juk čia aš prie tavęs.

Mergaitė, nusiraminus, paėmė savo lėlę; brolis gi rašė savo uždavinius.

Greitu laiku vėl juodu išgirdo, kaip virtuvėje kas lango stiklą sumušė.

Dabar ir vaikinai išsigando, bet stengėsi neparodyti savo išgasties seserei, kad jos dar arčiau neišgązdinus. Jis atsikėlė nuo rašymo ir norėjo eiti virtuvėn, bet sesuo jį sulaukė, drėbėdama visa iš baimės.

— Neik, Pauliuti,—tarė ji:—aš labai bijausi!

— Nesibijok, Mariute, nes aš čia esu!—ramino ją drąsus vaikinai:—sėsk sau prie staliuko, aš-gi eisiu pažiūrėsi; sėdėk čia tyliai ir ramiai!

ke, atidarė duris į virtuvę ir storu balsu pasiklausė:

— Kas čia vaikščioja?

Tuo tarpu katinas nušoko nuo stalo ir stengėsi pabėgti.

— Tai tu čia, katinėli, šeiminkauji!—suriko nudžiugęs vaikinai:—gal dešrų ar lašinių ieškoti čia atvykai?!

Katinas jo žodžių negirdėjo, nes greitai per langą iššoko.

Brolis linksmas grįžo pas seserį ir sakė jai, kad nėra ko bijoties, nes tai kaimyno rainas katinas išmušė trūkų lango stiklą ir vaikščiojo virtuvėje ieškodamas sau maisto.

— Jau daugiau jis neateis, nes aš užkišau išmuštą stiklą lentute ir ją parėmiau!—sakė vaikinai.

Mama, sugrįžus, pagyrė sūnų, nes pasielgė jį, kaip drąsus vyras.

Ksav. Vanagėlis

Senutės žodžiai.

Adomukas su savo draugais nuėjo sodan ardyti varnų lizdus. Užtėmijęs ant vieno beržo lizdą, jis pradėjo kopti ant medžio. Jau buvo arti lizdo, kaip netikėtai užmynęs ant sausos šakutės, kuri greitai lužo, vaikinai nukrito žemyn nuo medžio ir taip smarkiai susikulė, kad vos-nevos atikėlė.

Jo veidas ir drapanos buvo šakų apdraskytos. Dvi dieni gulėjo vaikinai lovoje.

Bobutė, kuri ligoje jį globojo, kalbėjo jam:

— Pamink, vaikelai, niekuomet daugiau neardyk paukščių lizdų, nes kiekvienas paukštis skundžiasi Dievui: štai ir tave pabaudė.

Šitie žodžiai giliai kliuvo Adomuko širdin; jis jau daugiau neskaudė paukščių ir kitus vaikus sulaukydavo nuo tokio biauiaus darbo.

Ksav. Vanagėlis.

KIŠKIS.

Išbėgo kiškėlis iš krūmų,
Išoko į baržą prie rūmų
Ir didį drąsuolį nduoda:
Ausis jis pastatė lyg kuodą:
Nurodo, kad turi daug vieko
Ir suvis nes'bijo jau nieko....
Tuo tarpu patraukė vėjalis;
Nukrito mažytis lapelis,
Išgązdino mūsų drąsuolį,
Ir greit jis nudūmė į guolį.

Ksav. Vanagėlis.

DU KAIMIEČIU.

Važiavo du kaimiečiai: vienas miestan, kitas iš miesto. Juodu susitiko ant siauro kelelio.

Pirmas suriko:—Šalin iš kelio: aš miestan skubiuos!

Antrasai dar garsiau riktelėjo:

— Tu pasišalink, nes man reikia kuogreičiausiai namo važiuoti!

Teip juodu ilgai rėkė ir barėsi, stovėdamu ant vietos.

Tuo tarpu keliu ėjo judviejų kaimynas, Petras, labai protingas žmogus, ir tarė:

— Kam rūpi greičiau kelionė atlikti, tegul tas atstumia vežimą atgal; aš jam galiu net tame pagelbėti

Ksav. Vanagėlis.

AGENTAI DRAUGO

Antanas Kasparavičius
27 E. 23rd. St. Bayonne, N. J.
Paulius Visockis
Box 871 Spring Valley, Ill.
Juozas Mališauskas
Forest City, Pa.
Kazim Skirpstunas
P. O. Sugar Notch, Pa.
Adam Zigmontas
Box 58 Ledford, Ill.
Gerge Kitrušis
Livingston, Ill.
Ant. Gudaitis
Box 73 Silver Creek, Pa.
Mike Šlapikevičius
Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa.
V. Leskevičius
P. O. Middleport, Pa.
Juozas Tamašauska
200 Bedzord Ave. Brooklyn, N. Y.
Mikas Cibulskas
573 Canfield Ave Detroit, Mich.
J. Čižauskas
312 So. Poplar St. Mt. Carmel, Pa.
J. Žemaitis
416 W. Cherry st. Shenandoah, Pa.
Fr. Kizievič
Box 167 Minersville, Pa.
M. Karbauska
52 G. St. So. Boston, Mass.
L. Švagždys
171 — 5th St. So. Boston, Mass.
J. Švirskas
41 Factory St. Nashua, N. H.
M. Lencevičius
150 Fiat St. Philipsburg, N. J.
J. Mikutaitis
1438 Western Ave. Allegheny, Pa.
J. Jankevočia
96 Hull Ave. Maspeth, N. Y.
A. Radzevič
194 New York Ave. Newark, N. J.
A. Stočkus
20 Wawerly St. Worcester, Mass.
A. Gečas
3220 Illinois Court Chicago, Ill.
A. Klimavičaitė
321 Kensington Ave. Chicago, Ill.
A. Pocius
16806 Wabash Ave. Chicago, Ill.
A. Briško
10806 Wabash Ave. Chicago, Ill.
M. Duda
51 W. — 25th. St. Chicago, Ill.
K. Strumskis
2323 W. — 23rd. St. Chicago, Ill.

J. Šergalis
135 Green St. W. Hazleton, Pa.
M. Kazenas
224 Manchester Way N. 5. Pittsburg, Pa.
P. Dauginikas
11 Fourth St. E. Cambridge, Mass.
M. Šaulys
168 Beakon St. Brighton, Mass.
J. Bartoševičė
4551 So. Hermitage Ave. Chicago, Ill.
J. Pustelninkas
722 Washington Ave. Braddock, Pa.
V. Bielauskas
468 Northampton St. Easton, Pa.
M. Urbanavičė
Box 33 Thomas, W. Va.
J. Antanaitis.
Box 22 Swoyers, Pa.
Pr. Bukantis.
96 Centre st., Kingston, Pa.
Juoz. Matuliavičia,
1657 Tioga str. Shamokin, Pa.
Ant. Baranauckas,
1214 Railroad str. Shamokin, Pa.
Jos. Valentinavičia,
1114 Cedar ave. Scranton, Pa.
J. Versiackas,
65 Davidson str. Lowell, Mass.

PAJIEŠKOJIMAS.

Aš, Ona Ališauskiene, kątik pribuvusi iš Škotliandijos, paješkau savo vyro Mykolo Ališausko, kuris iki Velykų gyveno Bradrike, o po Velykų išvažiavo į Nevarką N. J. Jei kas apie jį žino, meldžiu nužemintai, man pranešti šiuo adresu: Ona Ališauskiene, Swoyersville, Pa. P. O. Luzerne Co.

Vargamistia mokantis lietuviškai, angliškai ir lenkiškai bei slaviškai, ir mokąs mokslinę vestį tegul atsišaukia į "Draugo" Redakciją.

DAUG DARBO.

Margis šaukė Rudį viešnagėn (į svečius).
— Negaliu eiti pas tave, nes trūksta man laiko viešnagėms!—atsakė Rudis.
— Tai ką veiki, sveikas?
— Ryt mano šeiminkai važiuos miestelin, tad reiks man pirm arklių bėgti ir loti.

Ksav. Vanagėlis

Gydytojas.—Na, o kaip šiadien ligonis?
— Negerai. Paskutiniai žodžiai, kuriuos dar galėjome suprasti, buvo: „Tas daktaras tai didelis asilas“...

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET.**RYMO-KAT. AMERIKOJE:****KUN. S. PAUTIENIUS** prezidentas
P. O. Girardville, Pa.**JONAS RIKTERAITIS** vice-prez.,
67 James St., Waterbury, Conn.**KAZYS KRUSINSKAS** sekretorius,
324 South 1st. St. Brooklyn, N. Y.**GABRYS LAIBINIS**, izdininkas,
P. O. Box 135 Duryea, Pa.**Globėjai kasos:****JONAS VIERAITIS**,
107 So. Harding St., Worcester, Mass.**KAZYS VAŠKEVYČIA**,
186 Jefferson St., Newark, N. J.**KUN. V. VIZGIRDA** knygius,
190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.**KUN. V. STAKNEVIČIA** dvasiškas vadovas,
207 Adams St., Newark, N. J.

Tautiet! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontraktierius **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, New Philadelphia Pa.

OFFICEE NEW PHONE 37. RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS**JONAS S. LOPATTO.**

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

FABIOLĖ,

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vienos egzempliorių, nuleidžiamas didelis nuošimtis.

Caunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,
312 S. 4th St., BROOKLYN, N. Y.**NAUJA KNYGA**Biblija arba šv. Raštas
išleistas**KUN. S. PAUTIENIAUS.**

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: **REV. S. PAUTIENIUS**,
GIRARDVILLE, PA.**MOKYKIMĖS PATĖS****Gramatika** angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00.**Vaikų draugas** arba kaip mokytis skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.**Naujas Budas** mokytis rašyt be mokytojo 10c.**Aritmetika** mokytis rokundų be mokytojo 10c. su paveikslais (apdaryta) 35c.

Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu:

P. MIKOLAINIS

Box 62 NEW YORK, CITY.

REIKALINGAS Mokytojas Lietuviškai parapijos mokyklai nuo 1 Rugsėjo (Septemb.), vyras ar merga, turintis teisę buti mokytoju ir mokantis angliškai ir lietuviškai.

Rašykite tuojau pas

REV. J. ŽEBRIS

396 Church Street.

NEW BRITAIN, CONN

DRAUGIJOS!**H. R. Morgan**

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu

daiktu, kaip tai: **KEPURIU, KOKARDU, ŠARPU, VELIAVU** ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,
13 N. Main St., Shenandoah, Pa.**„DRAUGO“****SPAUSTUVE**

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR

GERIAUSIA

GREITAI ATLIEKA

ĮVAIRIŲ ĮVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

**Konstitucijas, Plakatus,
Tikietus, Užkvietimus
i vestuves ir tt.**RAIDĖS STATOMOS DIDELE-NAUJAUSIOJO
PATENTO-MAŠINA „LINO TYPE“.

Adresuokite:

„DRAUGAS,“

314 E. MARKET ST., WILKES-BARRE, PA.